

Restorativní programy v systému českého trestního práva

Abstrakt

Práce se zaměřuje na roli restorativních programů v českém trestním právu a jejich možný vliv na trestní řízení. Restorativní justice zdůrazňuje nápravu újmy činem, aktivní participaci osob zasažených trestným činem a odpovědnost pachatele. Klíčovým nástrojem jsou restorativní programy jako mediace, konference a kruhy. Rozšiřování těchto programů podporují mezinárodní organizace skrze doporučující dokumenty, např. Doporučení Rady Evropy o restorativní justici v trestních věcech nebo a Směrnice EU o ochraně obětí. Česká právní úprava reaguje na problémy trestní justice zaváděním restorativních přístupů, např. ve formě odklonů v trestním řízení nebo alternativních trestů. Restorativní programy jsou v ČR poskytovány podle zákona o Probační a mediační službě a zákona o obětech trestných činů. PMS poskytuje mediace a rodinné restorativní konference a má zavedené standardy na odbornost, systém vzdělávání i kontroly programů. Neziskové organizace poskytují restorativní programy podle zákona o obětech trestných činů jako formu pomoci obětem, ale nabídka je velmi malá a neexistuje jednotná kontrola kvality programů ani není možný důsledek dohod z restorativního programu na trestní řízení. Cílem práce je zhodnotit možnosti uplatnění restorativních programů v ČR a navrhnout změny právní úpravy, včetně nového zákona o restorativních programech, redefinice účelu trestního řízení nebo zavedení institutu restorativní dohody, která by mohla ovlivnit výsledek trestního řízení. Restorativní justice vyžaduje změnu přístupu nejen zákonodárců, ale i pracovníků trestní justice v praxi.

Klíčová slova: restorativní programy, restorativní justice, trestní řízení